

El procés judicial, tres mesos després de l'assassinat de Guillem Agulló

Cent dies contra l'oblit

El procediment del "cas Agulló" confirma el mòbil polític i les vinculacions feixistes dels agressors, malgrat els intents de negar aquests fets per part de la defensa dels acusats i les novetats que la investigació ha aportat. D'altra banda, el moviment de solidaritat continua viu.

Impossibile passar dels primers graons. El públic, edat mitjana: divuit anys, tractava en silenci d'escoltar els parlamentaris. Al primer pis del Vito Lumbagui, un bar del barri del Carme, a València, els pares de Guillem Agulló i les seues germanes agraïen la presència del públic. Emocionats, es trobaven amb una faceta més del seu fill i rebien salutacions i ànims d'aquells que havien estat amb ell, tantes voltes, en aquell local. Descobrien, mesos després que el seu fill fóra assassinat, que no eren, ni molt menys, els únics que no l'havien oblidat.

SENSE OBLIT POSSIBLE

La pròxima setmana es compliran cent dies de l'assassinat, a la localitat de Montanejos (l'Alt Millars), de Guillem Agulló, un jove de divuit anys amb una forta consciència nacionalista i antirracista. El seu nom ha omplert bona part dels diaris de tot l'estat, ha ressonat en aules i ha decorat cartells, pancartes, teatres i la calç dels murs; però no sempre de la mateixa manera. El procés judicial i la polèmica posterior han constatat el caràcter polític de l'assassinat i ha alineat els uns i els altres amb els assassins o amb la víctima. La duresa de la tragèdia no deixa lloc a postures indecises.

Encara que el procés ha donat alguna sorpresa, les primeres idees sobre l'assassinat de Guillem i el que va passar la matinada del diumenge 11 d'abril s'han refermat. Guillem, amb alguns amics, es trobava d'acampada al terme de Montanejos per passar les festes de Pasqua. Aquella nit havia pujat al poble i xarrava amb dues amigues a la plaça major. També d'acampada es trobaven Pedro Cuevas -àlies *el Ventosa*-, Gerardo Mora, José Cuñat -*el Pollo*-, Juan Manuel Sánchez -*el Picha*- i Francisco García -*el Mody*-. Ells també havien pujat al

poble on es van unir amb desenes de campistes que creaven ambient a la plaça. Allà van veure Guillem, amb les dues amigues, que es trobava en un extrem. Les declaracions dels testimonis no han canviat respecte a les que van fer en un primer moment. El grup que encapçalaven el Ventosa i Gerardo Mora es va dirigir cap a Agulló amb intencions agressives. Un dels amics de Guillem, que els va veure, va tractar de detenir-los i va rebre un fort colp. Cuevas i els seus es van identificar: "Nosaltres som els nazis" i començaren a agredir Guillem. Després d'un fort colp al cap amb una

Una mentida darrere l'altra

Fa dues setmanes, José Morató, que fins ara defensava els interessos de Pedro Cuevas, *el Ventosa*, anunciava que deixava el cas per motius econòmics, ja que la família de Cuevas, d'economia modesta, no podia satisfer els honoraris d'un cas tan complicat. Les intervencions davant la premsa de José Morató, ex-alcalde franquista de Manises (l'Horta) i antic militant del partit ultra Fuerza Nueva, s'havien convertit en un autèntic allau de mentides per tal de desvincular políticament el cas. Morató va trobar en el diari *Las Provincias* un aliat insubstituïble. Fragments com aquest: "Una vez hayan declarado ante la jueza Carmen Albert se conocerá con mayor exactitud el informe completo de las circunstancias de la muerte de Guillem Agulló, un joven *skin* que, según los informes policiales, había protagonizado diversos altercados y reyertas con otros grupos de personas que mantenían divergencias con él en acontecimientos de diversa índole" han servit perquè la jutgessa admetera a tràmit una querrela per falsedat a petició de l'advocat José Maria Laullón, que representa l'acusació popular del grup Maulets, on va militar Guillem. Agulló, segons els informes de la policia, no té cap antecedent ni cap declaració l'ha involucrat mai en cap baralla. Aquesta, però, no és l'única falsedat que ha enrarit el cas, EL TEMPS ha tractar de fer-ne una síntesi.

—Baralla de bandes. Morató va tractar de definir el cas com una baralla entre dos grups de joves, els del Sharp, nacionalistes i antiracistes on militava Guillem, i els de Marxalenes, que va acabar amb la mort del jove de Burjassot. Prompte, les declaracions dels uns i dels altres van eliminar aquesta interpretació i aclariren que, en el moment de l'atac del grup de Marxalenes, Guillem es trobava acompanyat només per dues xiques de setze anys.

—La militància feixista de Cuevas i el grup de Marxalenes. Morató tractà des del primer moment de desvincular el Ventosa de qualsevol grup polític. Cuevas, en efecte, no militava en cap organització i va negar qualsevol adscripció ideològica. No obstant això, el temps va descobrir la relació de tots els de Marxalenes amb José Manuel Chulià, *el Chuli*, conegut militant feixista del grup Acción Radical. El Chuli també era membre dels Yomus, els ultres d'extrema dreta del València CF, que Cuevas sovintejava. Després de diversos interrogatoris, tots els detinguts manifestaren que, potser, els deien fatxes per ser amics

del Chuli, i Pedro Cuevas va admetre que va assistir al Concierto por la Raza que Acción Radical va organitzar durant les falles del 1992, al qual, segons quedava clar en la convocatòria, només podien assistir els joves "nacional revolucionarios". Cuevas i els seus amics van reconèixer també, a preguntes fetes durant el sumari, que havien tingut enfrontaments amb joves *ocupes*, i altres grups com *rojos pelaos* segons la seua denominació.

—La militància *progre* del Ventosa. En una cabriola que, com les altres, acabà en caiguda, Morató va afirmar que Cuevas havia militat en l'organització nacionalista i d'esquerra Jove Germania. La idea era negar que hi haguera enfrontaments ideològics entre l'assassí i la víctima. Jove Germania va difondre un comunicat en què negava rotundament aquesta informació.

—El puny americà. Segons Pedro Cuevas, en la seua agressió a Guillem es va limitar a respondre els cops que aquest li havia propinat amb un puny americà. El puny no ha aparegut mai i cap testimoni, a excepció del mateix Cuevas, reconeix haver-lo vist. El Ventosa insisteix a dir que va ser colpejat en la cara amb el puny, però els informes dels metges afirmen que un colp, per poc potent que fóra, amb aquesta arma hauria deixat una ferida ben visible, que no existeix.

—La sanció a Guillem en uns incidents futbolístics. També va ser Morató qui esbombà a la premsa que Guillem havia estat sancionat pel governador civil d'Albacete amb ocasió d'uns incidents produïts el passat 7 de març després del partit Albacete-Barcelona. En aquella ocasió un jove va ser agredit per algú que posteriorment li va furtar la caçadora. *Las Provincias* anava una mica més enllà i afirmava: "Uno de los integrantes de esa pena barcelonista [Boixos Nois], según relata Juan Ramon Escribano [el jove agredit], saltó por su espalda y le golpeó salvajamente en un ojo. Ese joven, al parecer, fue Guillem Agulló". La realitat, ben diferent, és que després que Escribano denunciara els fets, la policia va procedir a identificar tots els autobusos on viatjaven els Boixos Nois per tal de buscar la caçadora i detenir el culpable. Guillem, que era membre de la penya, va ser identificat com tots els altres, però al seu autobús no va aparèixer la caçadora ni es va fer cap detenció. El governador, doncs, no va interposar cap sanció contra Guillem Agulló.

J. S.

Els pares de Guillem han hagut de suportar la pressió de la premsa i d'alguns sectors polítics.

RAFA GIL

“Nosaltres no oblidem”

La mort del jove Guillem Agulló es va convertir prompte en l'emblema de la lluita contra el feixisme i contra aquells que permeten la seua existència. L'alineament de la classe política valenciana ha estat divers. El president de la Generalitat, Joan Lerma, va fer una condemna contundent de l'assassinat. Tots els partits polítics, tret d'Unió Valenciana, feren arribar als pares de Guillem el condol i la seua condemna al crim feixista, a excepció del PP, que utilitzava fórmules més vagues. La resposta del seu poble, Burjassot, ha estat més unànime: tres manifestacions i un bon nombre de parets amb pintades com “Guillem, nosaltres no oblidem” i “Nazis no” han estat les respostes espontànies; la presentació de l'Ajuntament, del qual el pare de Guillem Agulló havia estat regidor per la UPV, com a acusació popular, ratificada per unanimitat al ple, ha estat l'oficial. A aquesta acusació popular cal sumar la del partit Unitat del Poble Valencià i la del grup Maulets, on havia estat Guillem.

Les manifestacions contra el feixisme es van repetir també a València, on els instituts protagonitzaren una jornada d'atur. Debats a l'Escola de Magisteri, pancartes al Teatre Principal de València enmig d'un homenage a V. Andrés Estellés i cartes a diaris i revistes s'han encarregat de mantenir una flama encesa sota la consigna “la

Guillem. Agulló, un nom unit per sempre més a la lluita antifeixista.

ARXIU

lluita continua”. El mateix lema que tanca una emotiva carta dels pares de Guillem, publicada el darrer número d'EL TEMPS, on agraiïen el suport rebut. La flama, doncs, continua encesa; la Comissió Guillem Agulló, on participen partits com UPV o Esquerra Unida, sindicats i altres organitzacions cíviques, continua existint, pendent ara del procediment judicial, i en la pròxima edició de la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada del Conflent, ja hi ha previst un homenatge a Guillem.

llanternes, vingueren més cops de puny que el jove tractà de desviar i, finalment, una navallada mortal al cor. Agressors i agredit s'havien desplaçat cap a un carreró contigu. Mentre Gerardo Mora i Pedro Cuevas colpejaven Guillem, el Picha, el Mody i el Pollo impedien que Agulló poguera rebre auxili. Amb Guillem al terra, els de Marxalenes abandonaren el lloc amb un parell de crits: “¡Arriba España!” “¡Viva Franco!” i entonant el Cara al Sol; un d'ells, a més, va saludar els amics de Guillem que acudien a auxiliar-lo amb el braç en alt.

Una volta comès l'assassinat, els de Marxalenes es van retirar a les tendes de campanya mentre els amics de Guillem buscaven una assistència mèdica que va resultar inútil i denunciaven a la Guàrdia Civil els fets. Mentre ells quedaven retinguts sense poder realitzar cap trucada, encara que tots eren menors d'edat, un dels números va anar a la tenda on dormia Pedro Cuevas i va preguntar si hi eren els de Burjassot. Havia confós els amics de Guillem —qui era natural d'aquesta població de l'Horta— amb els agressors. Sense cap altre problema, el Ventosa i els altres es van desdejunar a Montanejos i se n'anaren.

Dos dies després, tot el grup es lliurava a la policia a València, a excepció de Pedro Cuevas, que ho feia a la Guàrdia Civil d'Alacant i es reconeixia autor de la nava-

llada mortal. Després d'un primer interrogatori davant la jutgessa de Sogorb, Carmen Albert, encarregada de la instrucció, només Gerardo Mora i Pedro Cuevas van haver de continuar a la presó. La resta va quedar en llibertat sota fiança de 50.000 pessetes, però per poc de temps.

Començava aleshores el procés judicial. Les primeres investigacions anaren encaminades a l'esclariment dels fets i a la recerca de l'arma assassina. Cuevas va declarar que ell havia deixat Guillem al terra sense saber si era mort i que després, asabentat, havia amagat l'arma per por. El Ventosa va guiar la Guàrdia Civil a un lloc pròxim a la zona on havia acampat i va descobrir la seua navalla, amagada sota unes herbes. L'informe forense, conegut el dia 25 de maig, aclaria, no obstant, que per les dimensions de la ferida, aquella no podia ser l'arma culpable. Aquest fet refermava les declaracions del forense que va inspeccionar en primer lloc el cadàver de Guillem Agulló, qui apuntava la possibilitat que l'arma fóra una navalla automàtica, mentre que la que Cuevas va mostrar no ho era. Vist l'aspecte que prenia l'assumpte i la possibilitat que hi haguera una voluntat expressa de crear confusió en el procés, la jutgessa va determinar que els altres membres de la banda de Marxalenes ingressaren de nou a la presó.

Investigacions posteriors van demostrar que aquesta arma no tenia cap mostra de sang ni de teixit humà. Un registre als domicilis dels detinguts va aportar una altra navalla, trobada a casa de Gerardo Mora, que sí que coincidí amb les dimensions de la ferida mortal d'Agulló, però no s'hi ha trobat tampoc cap resta de sang, ja que la navalla aparegué cremada, però sí dues parts d'empremtes digitals que ara són inspeccionades a l'Institut Nacional de Toxicologia de Madrid.

Els interrogatoris als acusats no han aportat cap novetat. Tots han manifestat que sabien que Cuevas tenia una navalla i que participaren en l'agressió com a coautors, tot i que insisteixen que Guillem, tot sol, els va provocar, ja que, segons alguns d'ells, la víctima els mirava malament.

El procés continua. Ara queden pendents la declaració dels policies de les comissaries a què es van lliurar els acusats, un informe psicològic sobre aquests i un

Gerardo Mora continua en presó com a coautor del crim.

EFE

informe, sol·licitat per l'antic advocat de Cuevas, sobre la jaqueta de Guillem Agulló. Segons s'ha pogut saber després de les declaracions, en el moment de la seua mort, Guillem no duia aquesta peça. També s'ha de resoldre la petició de llibertat que han efectuat els advocats del Picha, el Mody i el Pollo, a la qual s'han oposat tots els advocats de l'acusació. Si el procés continua a aquest ritme, és probable que la instrucció finalitze quan passen les vacances d'estiu i que a principis d'any comence el judici.

Jordi Sebastià

Els culpables últims

La mort de Guillem Agulló es va convertir immediatament en un crit d'alerta sobre la situació de les bandes feixistes. Al número 465, EL TEMPS denunciava l'existència a la ciutat de València de trames feixistes organitzades que actuaven de manera gairebé impune i que es trobaven en el fons de fets com l'assassinat de Guillem Agulló. Les agressions i les amenaces a immigrants, joves de tendències progressistes o captaires no han cessat.

Pintades per diversos barris de València i, fins i tot de Burjassot, es congratulaven de la mort de Guillem i accentuen encara més el patiment de la seua família. La setmana passada, Josep Guia, líder del partit independentista Catalunya Lliure, va de-

Les pintades que justifiquen el crim de Guillem reforcen el seu component polític.

RAFA GIL

nunciar la presència d'una pintada on era amenaçat. Sobre un text que deia: "Guillem assassinat. La lluita continua", una mà que després va signar com a Col·lectiu Vinatea va afegir: "Guillem bien ase-

sinado, Guía el próximo". Aquest col·lectiu Vinatea, proper al Grup d'Acció Valencianista, s'havia destacat fins ara per omplir de pintades amenaçadores locals que estaven rotulats en català o escoles on s'ensenya als xiquets en la nostra llengua. També el pare de Guillem ha denunciat la presència de pintades ofensives contra el seu fill i la seua família.

Però, malgrat aquestes evidències, encara no s'ha efectuat cap investigació sobre el col·lectiu Vinatea, i el delegat del govern, Francisco Granados, continua manifestant que els grups ultres estan perfectament sota control. Sembla que la mort de Guillem no ha estat prou.

J. S.